

I Häggbloms lantbrukssammanslutnings ladugård på Åland finns det många genomtestade djur. Husbonden Patrik Häggblom är en ivrig ayrshire-avlare, och för honom är genomtestet en informationskälla vid avelsurvalen.

Alldeles mitt på Häggbloms gård finns det en skyddad gravkulle från bronsåldern, runt vilken den för Åland typiska röda vägen ringlar sig. På kullen står Patrik Häggblom och tjurkalven VR Föske Ferdinand ET, vars mor Ala (far Hyötylän Piuha) är genomtestad. Också Ferdinands genomtestresultat väntar man på.

Genomtest till hjälp vid avelsurvalen

Häggbloms lantbrukssammanslutnings historia börjar med **Erik Häggblom**, som i tiderna köpte gården på Åland. Han var intresserad av boskapsavel och följande generation, **Gerhard** och **Berit Häggblom**, har också varit mycket avelsintresserade, som också deras son **Patrik**.

Patrik berättar, att år 1954 skaffade hans farfar Erik en kokalv från Strömme Gård i Kimito som hette Ringa, genom att byta den mot två grisar. Ringa fick många kokalvar.

– I dag härstammar 85 procent av våra kor från Ringa. Resten härstammar från en 4H-kalv som hette Tulpana, som jag själv fick som barn. Tulpana kom från Örnäs gård i Svartsmara på Åland och fick namnet från Stormskärs Maja böckerna, berättar Patrik.

Färgen har ingen betydelse, bara rasen är rätt

Häggbloms gård är en lantbrukssammanslutning, till vilken hör Patrik, Gerhard och Berit. Dessutom hör Patriks ögonsten fyraåriga dottern Isabella till familjen. På gården produceras mjölk och dessutom potatis till chipsfabriken. Tjurkalvarna säljs till en uppfödare. Patriks bror Dan-Erik har ett eget företag och arrendemark, han föder upp gårdens kvigor och odlar potatis och gör

traktorarbeten åt andra.

Patrik har alltid varit mycket intresserad av besättningens avelsmässiga nivå. Gården har använt semin ända sen begynnelsen, alltså i maj 1950 när Ålands seminförning bildades.

Hela besättningen är av rasen ayrshire. – Det har ingen betydelse vad korna har för färg, bara dem är av rasen ayrshire, säger Patrik med glimten i ögat.

Besättningens medelproduktion med 55 kor i medeltal var förra året 10 891 kg, som energikorrigerad mjölk 11 224 EKM. Fettprocenten var 4,18, proteinprocenten 3,52 och celltalet 91. Målsättningen är en möjligast

jämn laktationskurva – Nutidens kor håller en jämnare laktationskurva, jag tror det är tack vare aveln, funderar Patrik.

Korna får ensilage två ggr i dygnet, kraftfoder delas det ut tre ggr i dygnet. Kraftfoderblandningen innehåller havre, vete, mineraler, halvkoncentrat och koncentrat. Foderleverantören har uppgjort utfodringsplanen.

Genomtest resultaten används vid planerandet av spolningarna.

Häggbloms har flitit låtit genomtesta sina djur. Hittills har det testats sju kvigor, från vilka det väntas resultat som bäst. Sex av kvigorerna

Häggblomis ayrshirebesättning är bosatta i en prydlig röd bäsladugård.

Häggloms gårds pärlor

Ärna 100-245029 B2 (modern inköpt), f. 1990. gårdens första 100-tonnare år 2002. Ärna kalvade 12 gånger, produktionen i medeltal var 10175-420-4,16-309-3,05.

Evita 100-1136481 AAA, f. 1992, blev 100-tonnare år 2003. Evita kalvade 8 gånger och fick 4 kokalvar. produktionen var i medeltal 12105-497-4,10-397-3,28.

Poppa 100-1239453 AAA, f. 2001, blev 100-tonnare i fjol. Poppa kalvade 8 gånger och produktionen var i medeltal 14287-571-4,01-468-3,28. Poppa blev fjärde i fjol i Fabas avelstävling för hållbara kor.

Peggy 50-1240355 AAA, f. 2001, var Finlands bästa avelsko år 2005, avelsvärdet var +42 och proteinkiloindexet var 132. Dens production var i medeltal från 6 laktationer 13718-611-4,44-498-3,63, och livtidsproduktionen var 89 880 kg. Peggy placerade sig på andra plats i Fabas avelstävling för hållbara kor förra året.

Novita 1212675 AAA, f. 1999, är en Finsk rekord ko: Den mjölkade som förstakalvare 50 kg och som ko 70 kgL: s dagsproduktion. År 2003 var Novitas årsproduktion 19 192 kg och den är fortfarande på rekordlistan, nu på andra plats.

För tillfället är **Oboy** 50-1280220 A besättningens äldsta ko. Den är född år 2000.

är födda från embryospolningar och allas fädrar är tjurfädrar.

– Det är bra att veta kvigornas genomvärden, så att vi kan välja rätt kviga till spolningen. En annan orsak till att vi genomtestar är att en med goda värden genomtestad tjurmors-kandidats tjurkalv säljs med mer säkerhet till semin än en icke testad. Den tredje orsaken är

nyfikenhet, vi vill veta hurdana genomvärden vår egen besättning har, berättar Patrik.

Patrik berättar, att hos dem spolar man bara kor på tjurmorsnivå eller kvigor som är tjurmorskandidater.

– Några kvigor har vi spolat t.om. två gånger, och resultaten har varit goda. Dräktighetsresultaten har varit lite under landets medeltal, men vi har haft tur och vi har fått många kokalvar, berättar Patrik.

Senast förde Häggloms över embryon i mars, men tyvärr blev endast en av fyra kvigor dräktig. För tillfället finns det på gården 15 stycken kvigor eller kalvar som är födda från en embryospolning.

– Några av dem tänker vi spola, men vi väntar först på svaren från de sju genomtestade djuren. Testresultaten avgör, hur många av dem vi tänker spola. Vi kommer nog att testa också de övriga åtta djuren.

Patrik tänker alltid i fortsättningen genomtesta kvigor, vilka har de bästa förväntningsvärdena.

– Priset för genomtestningen har sjunkit, och om vi får helst en tjur såld till seminbruk, får man testpengarna tillbaka. Genomtestningen höjer också på djurets värde. Testet är viktigt, då jag väljer ut djuren för spolning. Dessutom kan jag använda genomtestresultaten i avelsplaneringen för kvigornas del. I den första semineringen kan jag korrigera möjliga minus som kommer fram vid den genomiska värderingen, funderar Patrik.

Ö-rikets tjurkalvar till seminbruk

Häggloms har under åren sålt en del tjurar till seminbruk.

– Förra året genomtestades sex tjurkalvar, varav två inköptes. Av dem har en blivit godkänd till seminproduktion. VR Södergård Toivo Tackel ET. Det här året har det testats

två, men vi har ännu inte fått testresultaten, berättar Patrik.

Patrikin tycker att väntetiden efter genomtestet är onödigt lång för speciellt tjurkalvar.

– Vi vill sälja vidare de tjurkalvar, vilka inte väljs till seminbruk. En månad skulle räcka att vänta på genomtestresultaten. Nu måste man föda på tjurkalvarna rätt så länge, och det kan vara svårt att sälja vidare dem, när de är för gamla säger Patrik.

Alla tjurkalvar namnges på Häggloms gård enligt VG:s nuvarande regler. Gårdens namn är Södergård och tjurens egentliga namn funderar man ut efter något som har med skärgård eller sjöfart att göra.

Kons helhet avgör

Patrik är av den åsikten, att kon skall ha en bra helhet: bra produktion, en låg cellhalt och en bra juverexteriör. Korna bör exteriörbedömas tre gånger. Patrik litar på den finska avelsvärderingen och tycker att avelsvärdena stämmer bra in på hans kor. Besättningens mindre bra kor fungerar som embryo-mottagare eller så semineras dem med köttträs. 35 procent av korna och kvigor semineras med GenvikPLUS-tjurar.

– Det nuvarandet avelsprogrammet fungerar rätt bra och det är förstärkt. Systemet har blivit bättre under åren, konstaterar Patrik.

Patrik talar mycket varmt för ayrshire-rasen. Han rekommenderar rasen för alla som vill ha bra producerande djur.

– Den finska ayrshirekon är det inhemska lantbrukets stolthet! Just Finland har avlat fram ayrshirerasen till världens bästa mjölkkras. I tiderna importerades ayrshirekor till Finland, för att de lämpar sig mycket bra för dessa förhållanden, och det stämmer bra också ännu i dag. n

Boskapsavel mellan två länder

Enligt Patrik kräver förhållanden på Åland för en boskapsavlare mycket mer förhandsplanering än för dem som bor på fastlandet.

–T.ex postgången tar hos oss en dag längre än på fastlandet. I bland känns det som om vi skulle bo i ett annat land. Å andra sidan finns det fördelar, tex smittosamma sjukdomar sprids inte så lätt, säger Patrik.

Patrik saknar verkligen en egen embryöverföringsseminolog på Åland.

–Nu måste man förbereda en hel grupp med mottagare. Ålands tjänsteveterinär förbereder hos oss djuren. Från fastlandet har det i bland kommit både en embryöverföringsveterinär och en embryöverföringsseminolog. Senast kom det bara en embryöverföringsseminolog, berättar Patrik.

Patrik berömmar de finska embryöverförarna som mycket professionella, och kunnandet är bättre än i Sverige.

Språket orsakar sina svårigheter för en Ålandsk jordbrukare.

– På finska sidan är det svårt att få svensk service, På svenska sidan är det igen problem med byrokratin. För att Åland hör till Finland, så kan de svenska myndigheterna inte hjälpa oss, konstaterar Patrik. (SG)